

לפגוש יצירות אמנות עם ילדים

להתבונן, לשוחח, לחוות

ביטוי אישי בגן העתידי

מדוע?

שיח חופשי עם ילדים מול יצירת אמנות מאפשר **ביטוי אישי** ומזמן ***פעלנות**, מעורבות והשתתפות פעילה של הילדים בתהליך הלמידה. בפעילות פיתוח **ידע, מיומנויות וערכים**.

ידע בתחום הליבה אמנות: הכרות עם יצירות אמנות, הכרות עם אמנים ואמניות. שימוש במושגים משפת האמנות החזותית.

מיומנויות: חשיבה יצירתית, הבעה אישית, פיתוח מיומנויות חשיבה מתוך חקר וגילוי, חידוד ההתבוננות וטיפוח האוריינות החזותית – להביע רעיון מתוך התרשמות אישית וחשיבה ביקורתית. פיתוח זהות עצמית וטעם אישי, ויסות עצמי ותחושת מסוגלות.

מיומנויות חברתיות: מיומנויות שיח, אמפתיה, הקשבה ושיתוף פעולה.

ערכים: חינוך להיות שוחרי תרבות ואמנות, אהבת הדעת וחדוות הלמידה, כיבוד ערכי מורשת, תרבות ורב-תרבותיות, תחושת שייכות לקהילה וזהות, קבלת מגוון דעות ואופני ביטוי שונים.

***פעלנות** - יכולת של אדם לקבוע מטרות, ליזום, לפעול, ליצור שינוי, לעצב את המציאות, לקבל החלטות באופן עצמאי (במקום להיות מופעל ומעוצב על ידי החלטות שנקבעו ע"י אחרים).

הצעה למסגרת שיח מול יצירת אמנות

רגע לפני כדאי לדעת

- חשוב לשוחח בקבוצה קטנה: עד 6 ילדים בקבוצה כשהיצירה מונחת בגובה עיני הילדים
 - משך הפעילות: 5 דקות עד 20 דקות, בהתאמה לגיל הילדים, התנסויות קודמות והבשלות
 - גודל רפרודוקציה (העתק של היצירה) מומלץ: A3, באיכות הדפסה גבוהה
- בדיאלוג איכותי**
- השיח הוא בין שווים כשרוב הזמן הגננת קשובה לדברי הילדים ולרעיונותיהם.
 - במהלך השיח נקשיב ונמתין. לילדים לוקח לעתים זמן עד שיתחילו לענות על שאלה שהעלתה הגננת או העלו ילדים.
 - כשמדברים על אמנות אין "נכון ולא נכון"
 - כל תשובה של הילדים לאורך השיח היא תשובה נכונה ומשקפת את המחשבות והעניין של הילדים בנושא.

מהלך השיח

- **נציג את היצירה**, נתבונן יחד ונמתין לתגובות ספונטניות (מילוליות ולא מילוליות), נקשיב לילדים בשקט מתוך התעניינות.
- **נשאל מה רואים? נמתין בסבלנות לתשובות...**
נשאל מה עוד רואים?
ונשאל שוב – מה עוד רואים?
- **מתוך הקשבה, נתחבר לדברי הילדים**
בהתאם להתפתחות הדיאלוג, אפשר לשאול שאלות בעיקר פתוחות (שאיננו יודעים את התשובה עליהן...)
- **רצוי לאפשר גם לילדים לשאול שאלות נוספות**
- **מדי פעם נחזור על דברים שילדים אומרים**
- **מומלץ לשלב בשיחה מושגים משפת האמנות הקשורים ליצירה**
- **לקראת סיום, חשוב לספר בכמה מילים אודות האמן/ האמנית**
- **נזמין את הילדים לסכם:**
מה היה לדעתכם מעניין במפגש שלנו?
האם התחדש לכם משהו?
האם יש למישהו רעיון להמשך?
- **נסכם במשפט אחד בקצרה: הכרנו היום את היצירה ... והעלנו רעיונות...**

מושגים בשפת האמנות שניתן לשלב בשיח מול יצירת אמנות

(לפי סדר אלף בית)

אוצר/אוצרת – אחראי על ארגון תערוכה, על האיסוף והתצוגה.

אורנמנטיקה - מוטיב עיטורי החוזר על עצמו כדגם של קווים וצורות גיאומטריות, הלקוחים לעיתים קרובות מעולם הצומח, במקור מהעולם העתיק.

איור – תמונה (ציור, תצלום ועוד) **המלווה טקסט**. איור בא "להאיר" (להסביר, להמחיש) דברים כתובים.

אסמבלאז' – יצירה בחומרים וחפצים יומיומיים, באופן שטוח או בעיצוב פיסולי לגובה (מודבקים או שאינם מודבקים)

דיוקן (פורטרט) – תיאור של דמות מסוימת

טכניקה מעורבת – שימוש בחומרים ובשיטות שונות באותה יצירה

ליטוגרפיה ("הדפס אבן") הדפסת יצירת אמנות על גבי נייר, בדרך מיוחדת ובמספר עותקים מוגבל

מודל טבע דומם – סידור עצמים ליצירה מתוך התבוננות בו

מוטיב חוזר – משהו שחוזר על עצמו ביצירה

מיצב – סוג של פסל המתייחס לחלל שבו הוא מוצב. המיצב מעודד את הצופה להתקרב אליו, להסתובב סביבו או בתוכו ולהיות חלק ממנו

מצע – בסיס של יצירה

משיכת מכחול – משיכת הצבע בהינף מכחול אחד

פלטה - מגש הצבעים של הציירים

צבעים קרים – גוני הצבעים מסגול עד ירוק במעגל הצבעים

צבעים חמים – גוני הצבעים מאדום לצהוב במעגל הצבעים

ציור מופשט – סגנון ציור שבו הפריטים אינם ברורים לזיהוי

קו מיתאר – (בלועזית: קוֹנְטוּר) קו המתאר את הצורה

קולאז' – (בעברית – הדבק) הדבקה באופן שטוח בשימוש חומרים כגון נייר או בד

קומפוזיציה – (בעברית – מחבר) המבנה האמנותי של יצירה- חיבור חלקי היצירה וארגונם בחלל היצירה

רישום – ציור על נייר. בדרך כלל מופיעים ברישום קווים

רקע – מה שנראה מאחורי הנושא העיקרי בתמונה וסביבו

שמן על בד – טכניקת השימוש בצבעי שמן על בד

תבליט – אמנות מובלטת ממשטח (לרוב מובלט מקיר)

ומה עוד?

כתם

צורה

ציור

פסל

קו

תצלום, צילום

ועוד...

לאחר השיח

אפשר להזמין את הילדים לפעילות משחקית יצירתית בהשראת יצירת האמנות

נאפשר זאת ב"מאה שפות"* נתבונן ונחשוב עם הילדים. אפשר: בתנועה, במחול, בתיאטרון, במשחקי תפקידים, בפעילות במדיה דיגיטאלית, ביצירת אסמבלאז'.
ומה עוד? כדאי להקשיב לרעיונות הילדים...

חשוב להימנע מהבקשה להעתיק יצירות אמנות

פעילות זו עלולה להיות מתסכלת עבור ילדים רבים ועשויה להרחיק בהמשך מהתנסות חופשית חשובה בחומרי אמנות.

בהנאה,

סיגל עמיר – מדריכה ארצית לאמנות
ומנחות 'המוזה – אמנות בגן העתידי'

* "מאה שפות לילד" - מלגוצ'י טען שלילד הזכות לממש את הפוטנציאל שלו, והוא ראה כל ילד כבעל עוצמה ועשיר במשאבים ותבע את המושג "מאה שפות לילד" במובן שכל ילד מגיע לעולם עם יכולות וכישורים שיבואו לידי ביטוי בתהליכי הלמידה שאליהם ייחשף. השפות מייצגות דרכים שונות שבאמצעותן ילדים יוצרים תקשורת עם ילדים אחרים ועם מבוגרים משמעותיים, ודרך הילדים מייצגים מחשבות ומביעים אותן באמצעות דרכי ביטוי ומערכות סמלים שונות.

Edwards, C., Gandini, L., & Forman, G. (1998). The hundred languages of children: The Reggio Emilia approach advanced reflections (2nd ed.). Westport, CT: Ablex